

Trianon.

Gyerekkorom tiltott, suttogva kimondott szava.

Négy nagyszülőmből kettő a mai határokon túl született, három a határokon túl nőtt fel. Két nagyapám egymástól tizenvalahány kilométerre járta iskoláit, egyikük egy gazdag gyáros nagyobbik fiaként, másikuk egy szegény bábaasszony kisebbik fiaként. Egymás létezéséről mit sem tudtak, Budapesten ismerkedtek meg és barátkoztak össze felnőtként, miután Trianon miatt elhagyták azokat a településeket, ahol felnőttek.

A trianoni évforduló kapcsán sok szó esik a magyar nemzetet ért vérveszteségről, a határainkon túli kisebbségek jogainak sérelmeiről. Ezek valós panaszok, hiszen mindenkit azonos jogok illetnek meg nemzeti hovatartozásától, világnézeti elveitől függetlenül, és – bár Ceausescu vagy Milosevics régóta halottak – még mindig nagyon messze vagyunk attól, hogy magyarnak lenni ugyanolyan könnyű legyen Temesváron vagy Szabadkán, mint Szegeden.

A Trianon előtti Magyarország, a k. und k. monarchia összeomlása azonban a nemzet sérelmeinél egy – ha lehet – még nagyobb kárt is okozott. Vége lett a sokarcúságnak, a nemzeti és felekezeti sokféleségnek, amely türelemre tanított mindenkit, aki fogékony volt erre.

Apai családom évszázados fészke nem túl jelentős, de gyorsan fejlődő kisváros volt. A városka egyik felén végeláthatatlan alföld indult, a másik fertályon dombok kezdődtek, mögöttük nagyobb hegyek magasodtak. Voltak, akik kukoricát termeltek, voltak, akik rezet bányásztak. A város lakói hat nemzethez, hét felekezethez tartoztak. A legnagyobb sem tette ki a városka egynegyedét. A katolikus pap három nyelven misézett, a református lelkész három nyelven, az evangélikus két nyelven prédikált, a pápa két nyelven keresztelt, a rabbi két nyelven magyarázta a talmudot. Akik itt éltek, az anyatejjel szívták magukba a toleranciát, hiszen a szomszédok többségét mégsem lehet már gyűlölni csak azért, mert más az anyanyelvük vagy más templomba járnak. Ezt a türelmes közösséget elpusztította Trianon. A városkától nem messze új határt húztak, de még annak túloldalán se Magyarország volt, csak egy másik utódállam, ahol mások nyomták el a kisebbségeket. Aztán jöttek a nácik, és elüldözték, megölték a zsidókat, jöttek a kommunisták, és elüldözték, megölték a németeket. A szlávokat elvitte a lakosságcsere, a magyarokat a százéves sorvadás. Mára ez a kisváros pusztuló faluvá alakult, egynyelvű, egyvallású, boldogtalan, szegény emberek lakják. A templomok, a hajdan szép kastély düledeznek, a gazdag múltra csak a temetők emlékeztetnek, ahol a sírok többségét külföldről tartják rendben.

A sokszínű, sokkultúrájú Ausztria-Magyarországot vonalzóval megrajzolt határaink mögött – Szent István szavait kölcsön véve – „egynyelvű és egyszokású” „gyöngye és törékeny”, elnyomásra épülő nemzetállamok váltották fel. A húszas, harmincas évek a „nemzetek Európájáról” szólt, no és persze a nemzeti elnyomás Európájáról. Innentől csak egy szikra kellett, hogy a kölcsönös gyűlölet egy még nagyobb világégéshez vezessen. A sérelmeiktől elvakított kis nemzetek önként masíroztak az őket kijátszó és felhasználó diktátorok világhódító hadseregeibe.

A háborús romokon körbenéző, frissen felszabadult nyugat-európai népek felismerték, hogy mi vezetett ide, és lassan rájöttek, hogy a nemzetállamok Európája zsákutca, amelyből törvényszerűen újabb és újabb háborúk következnek, és az újrarajzolt határok csak további nacionalista elnyomáshoz fognak vezetni. A nemzetállamok Európáját elkezdte felváltani valami más, ami a kommunista elnyomás és az azt követő nacionalista felbuzdulás

alábbhagyásával ide, az Elbától, Lajtától keletre is elért. Ma már nemzetállamokról főleg a populista diktátorok és az általuk félrevezetettek beszélnek, a nemzetek végre kezdenek kiszabadulni a rájuk erőltetett állami keretéből. Azt mindenki érti, hogy a magyarok adójából miért kell támogatni a magyar egyetemeket (vagy legalábbis mindenki értené, ha a magyar egyetemeket támogatnánk belőle, nem a kínaiakat), de az már nem ennyire egyértelmű, hogy miért szállna sírba a nemzeti identitás attól, hogy nem nemzetenként állapítanak meg pl. egy cseresznyebefőtt adótartamát. De az sem egyértelmű, hogy miért is okozná a nemzeti szuverenitásunk végleges és helyrehozhatatlan sérelmét, ha a mások által nekünk átutalt pénz tolvajait olyan ügyészek kaphatnák el, akiket nem a tolvajok maguk neveznek ki, hanem Európa népei közösen.

Egyszer, amikor egy barátommal a Közel-Keleten turistáskodtam, elmentünk egy zsidó telepre a Jordán Nyugati Partján, bent mélyen a hegyek és az ellenséges palesztin vonalak mögött. Az ottaniak nem értették, mit keresünk ott, mert még sosem járt arra turista, senki idegen nem volt kíváncsi rájuk. Hamar híre ment, hogy ott sétálgat két magyar, és nemsokára megüzenték, hogy a polgármester akar velünk találkozni. A polgármester meghatározhatatlan korú, nagy szakállas, pajeszos úr volt, aki irodájában is kalapot viselt, nyilván vallási okokból. Volt valami furcsa abban az irodában, amikor beléptünk, de elsőre nem vettük észre, hogy mi. Aztán a polgármester ránk nézett vastag keretes szemüvege mögül, és azt mondta: „Jó napot, Nagy József vagyok Kolozsvárról.” Tökéletes hangsúlyozással, akcentus nélkül. Akkor állt össze a kép: az iroda falán Nagy-Magyarország térképe volt a régi koronás középcímerrel. Akár egy magyar falu jobboldali polgármesterének irodájában. És ez a Nagy József a legerősebb érv a nemzetállamok és nemzeti hovatarozás összekapcsolása ellen. Ez az ember minden bizonnyal elkötelezett zsidó lehet, különben nem vándorolt volna ki Izraelbe és nem viselne pajeszt és kalapot. Minden bizonnyal elkötelezett cionista lehet, ha egy ilyen világvégi telepet vezet. Mégis teljesen biztosan elkötelezett magyar, mert szebben beszél a nyelvünket, mint a legtöbb ismerősünk, és még a világvégén is beszerzett egy címeres Nagy-Magyarország térképet, hogy kitegye az irodája falára. És ez az ember akkor is ugyanilyen magyar lenne, ha Magyarországot tíz éve elnyelte volna a föld összes lakójával együtt.

Itt pedig visszakanyarodhatunk a magyar nemzetet százegy éve ért sérelemhez, a határon túliak jogainak csorbulásához, a nemzeti összetartozáshoz. Ameddig Európát nemzetállamok fogják uralni, addig szükségszerűen jelen lesz a nemzeti elnyomás is, és sosem lesz mindegy, hogy valaki a trianoni határok melyik oldalán próbál magyar lenni. Ha majd mindnyájan egyenrangú polgárai leszünk az Európai Egyesült Államoknak, jogainkat nem könyöradományként kapjuk egy nemzetállam aktuális diktátorától vagy aktuális többségétől, hanem azokat egy egységes európai alkotmány garantálja, akkor majd megpihenhetünk, mert akkor tényleg nem fog számítani, hogy ki magyar Kolozsváron, ki Pesten és ki Bécsben. De addig sok tennivalónak van...

Budapest, Rákospalota, 2021. június 4.

dr. Matlák Gábor
alpolgármester